

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

AJÁNLÁSOK

TANÁCS

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2018. március 15.)

a színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről

(2018/C 153/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 153. cikke (2) bekezdésével és 153. cikke (1) bekezdésének b) pontjával együtt értelmezett 166. cikke (4) bekezdésére és 292. cikkére;

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára;

mivel:

- (1) A szakmaspecifikus készségek, munkaalapú tapasztalat és tanulás, valamint kulcskompetenciák kombinációját eredményező, színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzések megkönnyítik a fiatalok munkaerőpiacra való belépését, valamint a felnőttek szakmai előmenetelét és munkába állását. Ezek a képzések a formális szakképzési rendszerek részét képezik, és párhuzamosan léteznek a munkaalapú tanulás egyéb formáival, illetve az egyéb szakképzési utakkal.
- (2) A tanulószereződéses gyakorlati képzés megfelelően kialakított rendszerei a munkáltatók és a tanulók számára egyaránt előnyökkel járnak, valamint erősítik a kapcsolatot a munka világa és a szakképzés között. Magas színvonalú normákkal elkerülhető, hogy a tanulószereződéses gyakorlati képzések alacsony képzettséget igénylő munkakörökre és rossz minőségű képzésre irányuljanak, ami e képzések hírnevének csorbulását okozná. Amellett, hogy elősegítik a szakmai előmenetelt, a színvonalas tanulószereződéses gyakorlati képzések az aktív polgári szerepvállaláshoz és a társadalmi befogadáshoz is hozzájárulhatnak azáltal, hogy biztosítják különböző szociális és személyes háttérű személyek munkaerőpiaci integrációját.
- (3) A színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzések kialakítása az összes érdekelt fél, különösen a szociális partnerek, a vállalkozások, a közvetítő szervek – például az ipar-, kereskedelmi és kézműves kamarák –, a szakmai és ágazati szervezetek, a szakképző intézmények, az ifjúsági és szülői szervezetek, valamint a helyi, regionális és nemzeti hatóságok bevonásával zajló strukturált partnerségeken keresztül történik. A Bizottság a tagállamokkal és az érdekelt felekkel együttműködésben 2013 óta a Tanulószereződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetsége révén ösztönzi a tanulószereződéses gyakorlati képzések kínálatának bővítését, illetve azok minőségének és megítélésének javítását, ami mostanáig több mint 700 000 tanulószereződéses gyakorlati képzésre, szakmai gyakorlatra és első munkahelyre vonatkozó ajánlatot eredményezett. Az Európai Ifjúsági Paktumhoz hasonló, vállalkozások által indított kezdeményezések még több ajánlatot eredményeztek, és Unió-szerte elősegítették az üzleti szféra és az oktatás közötti partnerkapcsolatokat.
- (4) Az európai ágazatközi szociális partnerek a tanulószereződéses gyakorlati képzés közös jövőképeére vonatkozó, 2016. júniusi közös nyilatkozatukra építve, párhuzamos tevékenységük során adatokat gyűjtöttek a tanulószereződéses gyakorlati képzések színvonalára és költséghatékonyására vonatkozóan, amely adatok alapul szolgáltak a Szakképzési Tanácsadó Bizottságnak a színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés és munkaalapú tanulás közös jövőképéről szóló, 2016. december 2-án elfogadott véleményéhez.
- (5) Az érdekelt felek még szélesebb körű és még nagyobb fokú bevonása érdekében a Bizottság két körben, 2017. március 30-án és június 7-én meghallgatást tartott az európai ágazatközi és ágazati szociális partnerek, valamint a kereskedelmi, ipar- és kézműves kamarák részvételével.

- (6) A 2008-ban megalkotott, majd 2017-ben átdolgozott Európai Képesítési Keretrendszer⁽¹⁾ javít a polgárok, így többek között a tanulószereződéses tanulók által megszerzett képesítések átláthatóságán, összehasonlíthatóságán és hordozhatóságán.
- (7) A szakoktatás és szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretéről szóló, 2009. június 18-i tanácsi ajánlás⁽²⁾ létrehozott egy viszonyítási eszközt, amely segíti a tagállamokat abban, hogy előmozdítsák és figyelemmel kísérik a szakképzési rendszereik folyamatos javítását.
- (8) A színvonalas szakmai gyakorlat és tanulószereződéses gyakorlati képzés biztosításáról szóló 2012-es európai chartájában az Európai Ifjúsági Fórum szorgalmazta, hogy az európai országok, az európai intézmények és a szociális partnerek hozzájáruljanak a tanulószereződéses gyakorlati képzések jogi minőségi keretét.
- (9) Az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i ajánlásában⁽³⁾ a Tanács annak biztosítását javasolja a tagállamoknak, hogy minden 25 év alatti fiatal a munkanélkülivé válását vagy a formális tanulás befejezését követő négy hónapon belül színvonalas állásajánlatot kapjon, illetve további oktatásban, tanulószereződéses gyakorlati képzésben vagy szakmai gyakorlatban részesüljön.
- (10) Az európai szociális partnerek, az Európai Bizottság és az Európai Unió Tanácsának litván elnöksége a Tanulószereződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségének létrehozásáról szóló, 2013. július 2-i közös nyilatkozatukban vállalták, hogy támogatást nyújtanak a tanulószereződéses gyakorlati képzések kínálatának bővítéséhez, illetve azok minőségének és vonzerejének fokozásához.
- (11) A Tanulószereződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségéről szóló, 2013. október 15-i nyilatkozatában a Tanács kifejtette, hogy a tanulószereződéses gyakorlati képzések eredményességét és vonzerejét több közös vezérelv mentén kell fokozni.
- (12) A szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszeréről szóló, 2014. március 10-i ajánlásában⁽⁴⁾ a Tanács alapelveket fogalmazott meg a formális oktatáson és képzésen kívüli szakmai gyakorlatok minőségének javítására vonatkozóan.
- (13) A szakképzés területén történő európai együttműködést célzó koppenhágai folyamat keretében készült, a szakképzésért felelős miniszterek által jóváhagyott, 2015. június 22-i rigai következtetések a 2015 és 2020 közötti időszakra öt európai prioritást határoztak meg, amelyek közül az egyik a munkaalapú tanulás minden formája, különös tekintettel a tanulószereződéses gyakorlati képzésekre, egy másik pedig a minőségbiztosítási mechanizmusok létrehozása.
- (14) Az „Oktatás és képzés 2020” stratégiai keret szakképzéssel foglalkozó munkacsoportja 2014–2015-ös megbízatásának keretében 20 vezérelvet dolgozott ki a kiváló minőségű tanulószereződéses gyakorlati képzésekre és munkaalapú tanulásra vonatkozóan.
- (15) Az Európai Parlament 2016. március 4-i, „Az Erasmus+ programról és a szakképzési mobilitás támogatásának más eszközeiről – az egész életen át tartó tanulás perspektívájából” című jelentésében olyan intézkedések meghozatalát sürgette, amelyek biztosítják a tanulószereződéses gyakorlati képzésekre vonatkozó minőségi előírások meglétét.
- (16) Az Európai Parlament és Tanács 2016/589/EU rendelete⁽⁵⁾ kimondja, hogy a munkaszerződésen alapuló tanulószereződéses gyakorlati képzéseket 2018 májusától közzé lehet tenni az EURES európai foglalkoztatási mobilitási portálon.
- (17) Az új európai készségfejlesztési programról szóló, 2016. június 10-i közleményében a Bizottság kifejezte, hogy támogatja a szociális partnereket a közös projektjeik eredményeinek továbbvitelében, például a tanulószereződéses gyakorlati képzések minőségi keretének létrehozásában.
- (18) Az európai ifjúságba való befektetésről szóló, 2016. december 7-i bizottsági közlemény⁽⁶⁾ a fiatalok lehető legjobb pályakezdeményezésének támogatására irányuló erőfeszítések megújítását szorgalmazta, hogy a fiatalok minél jobb életkezdése érdekében befektessünk a tudásukba, készségeikbe, tapasztalatszerzésükbe, segítséget nyújtsunk első munkahelyük megtalálásához, illetve az ehhez szükséges képzettség megszerzéséhez. A cél az volt, hogy többek között a tanulószereződéses gyakorlati képzés rendszereinek alapelveit meghatározó minőségi keretrendszeren keresztül segítséget nyújtsunk a fiataloknak abban, hogy megragadják a lehetőségeket, eredményesen beilleszkedjenek a társadalomba, aktív polgárokká váljanak, és sikeres szakmai pályát fussanak be.
- (19) A 2017. március 25-i Római Nyilatkozat értelmében egy olyan Unió kialakítására kell törekedni, amelyben a fiatalok a lehető legjobb oktatásban és képzésben részesülnek, és a kontinensen bárhol tanulhatnak és munkát vállalhatnak.

⁽¹⁾ HL C 189., 2017.6.15., 15. o.

⁽²⁾ HL C 155., 2009.7.8., 1. o.

⁽³⁾ HL C 120., 2013.4.26., 1. o.

⁽⁴⁾ HL C 88., 2014.3.27., 1. o.

⁽⁵⁾ HL L 107., 2016.4.22., 1. o.

⁽⁶⁾ COM(2016) 940 final.

- (20) A szociális jogok európai pillére – melyet 2017. november 17-én hirdettek ki – több alapelvet is meghatároz a méltányos alapon és jól működő munkaerőpiacok és jóléti rendszerek támogatására – köztük a minőségi és befogadó oktatásban és képzésben való részvétel jogát –, a munkaerőpiac igényeinek megfelelő és a társadalmi szerepvállaláshoz szükséges készségek biztosítása érdekében.
- (21) A pályakövetésre vonatkozó tanácsi ajánlásra irányuló, 2017. május 30-i bizottsági javaslat célja, hogy javítsa azoknak a mennyiségi és minőségi adatoknak az elérhetőségét, amelyek képet adnak arról, hogy a tanulmányokat sikeresen befejező tanulók – beleértve a tanulószereződéses tanulókat is – milyen tevékenységet folytatnak az oktatás és képzés befejezése után.
- (22) Az európai strukturális és beruházási alapok (2014–2020), nevezetesen az Európai Szociális Alap (ESZA) és az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), valamint az Erasmus+ program, a vállalkozások versenyképességét és a kkv-kat segítő uniós program (COSME), a foglalkoztatás és a szociális innováció európai programja (EaSI) és az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés támogatást nyújtanak a tanulószereződéses gyakorlati képzésekhez.
- (23) Az Európai Parlament és az érdekelt felek a közelmúltban felhívást intéztek a Bizottsághoz, hogy segítse elő a tanulószereződéses tanulók Európai Unión belüli hosszú távú mobilitását, lehetőséget teremtve a fiatalok számára szakmaspecifikus készségeik és kulcskompetenciáik fejlesztésére. Válaszul a Bizottság az Erasmus+ programot kibővítette az Erasmus Pro elnevezésű új tevékenységgel, amely kifejezetten a hosszabb távú külföldi szakmai gyakorlatokhoz nyújt támogatást.
- (24) Az ifjúsági garanciaprogramról készített 2015-ös és 2017-es jelentéseiben az Európai Számvevőszék azt javasolta a Bizottságnak, hogy határozzon meg minőségi kritériumokat az e kezdeményezés keretében támogatott tanulószereződéses gyakorlati képzésekre és egyéb ajánlatokra vonatkozóan.
- (25) A színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés fogalmának tagállamok általi egységes értelmezése elősegíti a tanulószereződéses gyakorlati képzési rendszerek megreformálására és modernizálására tett erőfeszítéseiket, hogy e rendszerek kiváló tanulási és karrierutakat tudjanak biztosítani. Az egységes értelmezés hozzájárul a kölcsönös bizalom elmélyítéséhez, megkönnyítve ezzel a tanulószereződéses tanulók határokon átnyúló mobilitását.
- (26) Ezen ajánlás általános célkitűzése a tanulószereződéses tanulók foglalkoztathatóságának növelése és személyes fejlődésük elősegítése, valamint a kiváló készségekkel és szakképesítéssel rendelkező, a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő munkaerő kialakítása.
- (27) A konkrét célkitűzés a tanulószereződéses gyakorlati képzés összefüggő keretrendszerének felállítása, a minőség és az eredményesség egységes értelmezése alapján, figyelembe véve a tagállamok szakképzési rendszereinek sokszínűségét és hagyományait, valamint az egyes tagállamok szakpolitikai prioritásait.
- (28) Ez az ajánlás nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy a tanulószereződéses gyakorlati képzéseket illetően az itt javasoltaknál előremutatóbb előírásokat tartsanak fenn vagy határozzanak meg, sem pedig abban, hogy létrehozzák, illetve fenntartsák a munkaalapú tanulást, illetve szakképzést egyéb, ezen ajánlás hatályán kívül eső formáit, és azokra részben vagy egészben alkalmazzák az alábbiakban meghatározott kritériumokat,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST,

A tanulószereződéses gyakorlati képzés színvonalára és eredményességére vonatkozó alább meghatározott kritériumokra támaszkodva a tagállamoknak a nemzeti jogszabályokkal összhangban és az érdekelt felekkel szoros együttműködésben biztosítaniuk kell, hogy a tanulószereződéses gyakorlati képzések megfeleljenek a munkaerőpiaci igényeknek, valamint a tanulók és a munkáltatók számára egyaránt előnyökkel járjanak.

Ezen ajánlás alkalmazásában, a nemzeti fogalomhasználat sérelme nélkül, a tanulószereződéses gyakorlati képzések olyan formális szakképzési rendszerek, amelyek

- a) az oktatási vagy képzési intézményekben folytatott tanulást ötvözik a vállalatoknál és egyéb munkahelyeken folytatott érdemi munkaalapú tanulással,
- b) nemzeti szinten elismert szakképesítés megszerzéséhez vezetnek,
- c) a tanulószereződéses tanuló, a munkaadó, valamint adott esetben a szakképzést nyújtó intézmény jogait és kötelezettségeit lefektető megállapodáson alapulnak, valamint
- d) amely során a tanulószereződéses tanuló a munkahelyi jelenlét ellenében bérben vagy más juttatásban részesül.

Tanulási és munkavégzési feltételekkel kapcsolatos kritériumok

Írásbeli megállapodás

1. A tanulószerveződéses gyakorlati képzés megkezdése előtt a munkáltatónak, a tanulószerveződéses tanulónak és adott esetben a szakképzést nyújtó intézménynek olyan írásbeli megállapodást kell kötnie, amely meghatározza a feleknek a képzéssel és a munkakörülményekkel kapcsolatos jogait és kötelezettségeit.

Tanulási eredmények

2. A munkáltatóknak, a szakképzést nyújtó intézményeknek és adott esetben a szakszervezeteknek a nemzeti jogszabályokkal összhangban meg kell határozniuk az elérendő tanulási eredmények átfogó körét. Ennek oly módon kell történnie, hogy biztosítható legyen az egyensúly a szakmaspecifikus készségek, a tudás, valamint az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák között, támogatva ezzel a tanulószerveződéses tanulók személyes fejlődését és az egész életen át tartó karrierlehetőségeiket, hogy alkalmazkodni tudjanak a változó karriermintákhoz.

Pedagógiai támogatás

3. Vállalaton belüli oktatókat kell kijelölni, és azzal a feladattal kell felruházni őket, hogy szoros együttműködést folytassanak a szakképzést nyújtó intézményekkel és tanárokkal, hogy iránymutatást nyújtsanak a tanulószerveződéses tanulóknak, és hogy biztosítsák a kölcsönös és rendszeres visszacsatolást. Támogatást kell nyújtani a – különösen a mikro-, kis- és középvállalkozásoknál tevékeny – tanárok, oktatók és mentorok számára készségeik, tudásuk és kompetenciáik naprakészé tételeiben annak érdekében, hogy a tanulószerveződéses tanulók képzésére a legújabb oktatási és képzési módszerek szerint és a munkaerőpiaci igényekkel összhangban kerüljön sor.

Munkahelyi jelenlét

4. A tanulószerveződéses gyakorlati képzést jelentős részben, azaz a képzés időtartamának legalább felében munkahelyen kell elvégezni, és lehetőség szerint biztosítani kell, hogy a munkahelyi gyakorlat egy részére külföldön kerüljön sor. A cél annak fokozatos elérése, hogy a nemzeti rendszerek sokféleségének figyelembevételével a tanulószerveződéses gyakorlati képzések ekkora részét munkahelyi tanulás tegye ki.

Bér és/vagy juttatás

5. A tanulószerveződéses tanulóknak bért vagy egyéb juttatást kell kapnia a nemzeti vagy ágazati követelményekkel vagy az esetleg érvényben lévő kollektív szerződésekkel összhangban, a munkáltatók és az állami hatóságok között fennálló költségmegosztási megállapodások figyelembevételével.

Szociális védelem

6. A tanulószerveződéses tanulóknak szociális védelemben kell részesülniük, beleértve a nemzeti jogszabályok által előírt szükséges biztosításokat is.

Munkavégzési, egészségügyi és biztonsági körülmények

7. A fogadó munkahelynek eleget kell tennie a munkakörülményekre vonatkozó szabályoknak és szabályozásoknak, különös tekintettel az egészségvédelmi és biztonsági jogszabályokra.

Keretfeltételekkel kapcsolatos kritériumok

Szabályozási keretrendszer

8. Gondoskodni kell az igazságos és méltányos partnerségi megközelítésen, többek között az érintett felek közötti strukturált és átlátható párbeszédre alapuló egyértelmű és következetes szabályozási keretrendszer meglétéről. Ez tartalmazhatja a tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket felkínáló vállalatokra és munkahelyekre vonatkozó akkreditációs eljárásokat és/vagy egyéb minőségbiztosítási intézkedéseket.

A szociális partnerek bevonása

9. A szociális partnereket – adott esetben ideértve az ágazati szinten működő és/vagy közvetítő szervezeteket is – be kell vonni a tanulószerveződéses gyakorlati képzési rendszerek kialakításába, irányításába és működtetésébe, a nemzeti munkaügyi kapcsolatrendszerekkel, valamint az oktatási és képzési gyakorlatokkal összhangban.

Vállalatoknak nyújtott támogatás

10. A munkáltatók és az állami hatóságok között létrejött esetleges költségmegosztási megállapodásokkal összhangban olyan pénzügyi és/vagy nem pénzügyi támogatásról kell gondoskodni – különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások számára – amely költséghatékony tanulószerveződéses gyakorlati képzést tesz lehetővé a vállalatok számára.

Rugalmas képzési utak és mobilitás

11. A részvétel megkönnyítése érdekében a tanulószereződéses gyakorlati képzés felvételi követelményeinek megállapításakor figyelembe kell venniük a releváns informális és nem formális tanulást és/vagy adott esetben az előkészítő programok elvégzését. A tanulószereződéses gyakorlati képzések útján megszerzett képesítéseknek szerepelniük kell az Európai Képesítési Keretrendszerrel⁽¹⁾ összhangban meghatározott nemzeti képesítési rendszerekben. A tanulószereződéses gyakorlati képzéseknek lehetővé kell tenniük az egyéb tanulási lehetőségekhez való hozzáférést, beleértve a magasabb szintű oktatási és képzési szinteket, a karrierutakat, illetve adott esetben a tanulmányi eredményekért kapott kreditek gyűjtését is. Elő kell segíteni, hogy a tanulószereződéses tanulók – munkahelyen vagy az oktatási és képzési intézményekben megvalósuló – transznacionális mobilitása fokozatosan a tanulószereződéses gyakorlati képzés útján megszerzett képesítések részévé váljon.

Karrier-tanácsadás és tájékoztatás

12. Az eredményesség biztosítása és a lemorzsolódások csökkentése, valamint annak érdekében, hogy a lemorzsolódott tanulókat támogatni lehessen az adott oktatási és képzési pályára való visszatérésükben, a tanulószereződéses gyakorlati képzés előtt és a képzés ideje alatt karrier-tanácsadást és mentorálást kell nyújtani, valamint támogatni kell a tanulókat. A tanulószereződéses gyakorlati képzéseket széles rétegekre irányuló, célzott tájékoztatási tevékenységek segítségével kell vonzó tanulási pályaként népszerűsíteni.

Átláthatóság

13. Az EURES-rendelet értelmében biztosítani kell a tanulószereződéses gyakorlati képzések tagállamokon belüli és tagállamok közötti átláthatóságát, illetve az azokhoz való hozzáférést, egyebek mellett az állami és magántulajdonú foglalkoztatási szolgálatok és más illetékes szervek által nyújtott támogatás segítségével, és adott esetben az uniós eszközök – például az EURES portál – felhasználásával.

Minőségbiztosítás és a tanulószereződéses tanulók pályakövetése

14. A szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének⁽²⁾ szem előtt tartása mellett gondoskodni kell egy olyan minőségbiztosítási megközelítés meglétéről, amely magában foglalja a tanulási eredmények érvényes és megbízható felmérését. A nemzeti és európai adatvédelmi jogszabályok tiszteletben tartása mellett biztosítani kell a tanulószereződéses tanulók foglalkoztatásának és szakmai előmenetelének nyomon követését.

Nemzeti szintű végrehajtás

Ezen ajánlás hatályán belül, az ajánlás végrehajtása érdekében a tagállamoknak:

15. elő kell segíteniük a szociális partnereknek a tanulószereződéses gyakorlati képzés rendszereinek kialakításában, irányításában és működtetésében való aktív szerepvállalását, a munkaügyi kapcsolatok nemzeti rendszereivel, valamint az oktatási és képzési gyakorlatokkal összhangban;
16. egyenlő részvételt kell biztosítaniuk a tanulószereződéses gyakorlati képzés rendszereiben, elő kell mozdítaniuk a nemek közötti egyensúlyt és meg kell szüntetniük a hátrányos megkülönböztetést az ilyen képzések során;
17. bele kell foglalniuk a megfelelő végrehajtási intézkedéseket az európai szemeszter szerinti nemzeti reformprogramjukba;
18. figyelembe kell venniük ezt a keretrendszert a tanulószereződéses gyakorlati képzéseket támogató uniós alapok és eszközök felhasználásakor.

A Bizottságnak biztosítani kell a szükséges támogatást, többek között az alábbi tevékenységeken keresztül:

Támogató szolgálatok

19. A tudásmegosztást, a hálózatépítést és a kölcsönös tanulást elősegítő olyan támogató szolgálatok felállítása, amelyek segítséget nyújtanak a tagállamok és az érdekelt felek számára a tanulószereződéses gyakorlati képzés rendszereinek az e keretrendszerrel összhangban való megvalósításában. Ennek ki kell terjednie a szakképzésben dolgozó pedagógusok további, a digitális innovációnak a tanulószereződéses gyakorlati képzések során való alkalmazását illető képzési igényeire is.

Tájékoztatás

20. A tanulószereződéses gyakorlati képzések kiválóságának és vonzerejének növelése, valamint pozitív kép kialakítása az ilyen programokról a fiatalok, családjaik és munkaadóik körében olyan tájékoztató kampányokkal, mint például a szakmai készségek európai hete.

⁽¹⁾ HL C 189., 2017.6.15., 15. o.

⁽²⁾ HL C 155., 2009.7.8., 1. o.

Finanszírozás

21. Az ajánlás végrehajtásának támogatása a megfelelő uniós finanszírozással, a vonatkozó jogi kerettel összhangban;

Nyomon követés

22. Az ajánlás végrehajtásának nyomon követése a háromoldalú Szakképzési Tanácsadó Bizottság támogatásával, az európai szemeszter keretében használt meglévő nyomonkövetési eszközök segítségével;

23. Az elfogadástól számított három éven belül jelentés készítése a Tanács számára a keretrendszer gyakorlati alkalmazásáról.
